

बुद्धभूमि नगरपालिकाको राजपत्र प्रकाशन सम्बन्धी कार्यविधि २०७४ को अनुसूची -२
दफा ४ तथा अनुसूची १ को भाग २ सँग सम्बन्धित

बुद्धभूमि राजपत्र

कपिलवस्तु

(स्थानीय राजपत्र)

खण्ड १

वर्ष ५

अंक १७

मिति : फागुन १८ गते २०७८

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (२) बमोजिम बुद्धभूमि नगरपालिकाले बनाएको तल उल्लेखित बमोजिमको ऐन, कार्यविधि, निर्देशिका सर्वसाधारणको जानकारीका लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

भाग - २

**बुद्धभूमि नगरपालिकाको आर्थिक सहायता सम्बन्धी कार्यविधि-२०७५
(पहिलो संशोधन -२०७८)**

नगर सभाबाट अनुमोदन मिति :- २०७५/१०/१८

नगर कार्यपालिकाको मिति:- २०७८/११/१५ गतेको बैठकबाट (संशोधित सहित)

**बुद्धभूमि नगरपालिकाको आर्थिक सहायता सम्बन्धी कार्यविधि-२०७५
(पहिलो संशोधन -२०७८)**

प्रस्तावना:

बुद्धभूमि नगरपालिकामा रहेका गरिव, विपन्न असहायहरु, दैविप्रकोपबाट प्रभावित, विभिन्न रोगबाट पिडित तथा ग्रसित दिर्घरोगी, दुर्घटना परेको, ठूलो शल्यक्रिया गर्नु पर्ने अवस्थामा रहेका व्यक्तिहरु र सामाजिक क्षेत्रमा क्रियासिल संघ, संगठनहरुसंगको सहकार्य तथा सहयोगको अपेक्षालाई व्यवस्थापन गर्न स्थानीय सरकार संचालन ऐन को दफा १०२ को उपदफा (२) र बुद्धभूमि नगरपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन, २०७५ को दफा ४ बमोजिमको अधिकार प्रयोग गरि यो कार्यविधि बनाएको छ ।

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

यो कार्यविधिको नाम: "बुद्धभूमि नगरपालिकाको आर्थिक सहायता सम्बन्धी कार्यविधि-२०७५ (पहिलो संशोधन -२०७८)" रहेको छ ।

क) यो कार्यविधि कार्यपालिकाको बैठकबाट स्वीकृत भई यस नगरपालिकाको स्थानीय राजपत्रमा प्रकासित भैसकेपछि तुरुन्त लागु हुने छ ।

२. परिभाषा:

विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:

- क) "आर्थिक सहायता" भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम दिईने आर्थिक सहयोग स्वरूपको रकमलाई बुझाउँदछ ।
- ख) "आर्थिक सहायता कोष" भन्नाले बुद्धभूमि नगरपालिकाको नगरसभाबाट छुट्टाईएको आर्थिक सहायता सम्बन्धी कोष वा स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रममा छुट्टाईएको आर्थिक सहायता सम्बन्धी शिर्षकलाई बुझाउँदछ ।
- ग) "नगरपालिका" भन्नाले बुद्धभूमि नगरपालिका समेतलाई सम्झनु पर्दछ ।
- घ) "कार्यपालिका" भन्नाले नगरपालिकाको कार्यपालिका सम्झनु पर्दछ ।
- ङ) "वडा समिति" भन्नाले १० वटै वडाका जनप्रतिनिधिको रुपमा निर्वाचित भई बनेको वडा समितिलाई बुझाउँदछ ।
- च) "न्यायिक समिति" भन्नाले बुद्धभूमि नगरपालिका अन्तर्गतको न्यायिक समिति सम्झनु पर्दछ ।
- छ) "पीडित" भन्नाले गरिव तथा विपन्न ब्यक्ति, बुद्धभुमी नगरपालिका अन्तर्गत बसोबास गर्ने नेपाली नागरिक, जसको नीज वा अभिभावकको कुनै आय श्रोत न्यून भएको ।
- ज) "आर्थिक सहायता पाउन योग्य व्यक्ति" भन्नाले मुटु, मृगौला, फोक्सो, कलेजो जस्ता शरिरका महत्वपूर्ण अंगहरुका रोगी एवं. क्यान्सर पीडित व्यक्तिहरु, आर्थिक रूपले कमजोर व्यक्ति, घरेलु हिंसा, यौन हिंसाबाट आक्रान्त र पीडित एवं. बेचबिखनमा परेका महिलाहरु, जोखिमपूर्ण श्रममा संलग्न भएको, हराएको वा बेवारिसे अवस्थामा फेला परेको, ऋणको कारणले बन्धकमा परेको वा, जवरजस्ती श्रमबाट पीडित भएको, शारिरीक वा मानसिक यातना वा भेदभावजस्ता दुर्व्यवहारबाट पीडित, दूर्घटनामा परेको, प्राकृतिक प्रकोपमा परेको, बाबु वा आमा कारागार वा हिरासतमा रहेको वा कुनै कसुरसँग सम्बन्धित रहेको कारणले

वेवारिसे रहेको, यौन शोषण, यौन दुर्व्यवहार, बेचबिखन वा ओसार पसारमा परेको, हिंसा पीडित, बाबु, आमा वा संरक्षकबाट वञ्चित, अपांगता भएको सुस्त मनस्थिति भएको, अपहरण वा शरिर बन्धकमा परेको सडक बालबालिका, एच.आई.भी. एड्सबाट संक्रमित बालबालिका, मधुमेह रोगबाट ग्रसित, वेसहारा वृद्धवृद्धा तथा वडाले आर्थिक सहायता दिन आवश्यक भनी सिफारिस गरेको व्यक्ति बुझ्नु पर्दछ ।

- झ) "परिवार / अभिभावक" भन्नाले पिडितसंग बस्ने वा नीज आफैले पालन पोषण गर्नुपर्ने पति, पत्नि, छोरा, अविवाहिता छोरी, धर्मपुत्र, अविवाहिता धर्मपुत्री, बाबु, आमा, दाजु भाई वा सौतेनी आमा सम्झनु पर्दछ ।
- ञ) "अभिभावक" पिडित ब्यक्तिलाई पालन पोषण गर्ने आमा, बुवा र आमा वुवा नभए परिवारको जिम्मेवार सदस्य ।

परिच्छेद-२

आर्थिक सहायता सम्बन्धि मापदण्ड

३. दिर्घ रोगी तथा क्यान्सर पीडितलाई सहायता :-

- (१) आर्थिक सहायता पाउन योग्य दिर्घ रोगीमृगौला, मुटु, फोक्सो, कलेजो, मस्तिष्क) तथा क्यान्सर पीडित व्यक्तिले आर्थिक सहायता प्राप्त गर्नको लागि आवश्यक कागजात सहित नगरपालिकामा निवेदन दिन सक्नेछन ।
- (२) उपखण्ड (१) बमोजिम प्राप्त निवेदनामाथि नगर कार्यपालिकाले आवश्यक छलफल गरी आर्थिक सहायता दिने निर्णय गरेमा विरामीको अवस्था हेरी रु. पाँच हजारदेखि रु. बीस हजारसम्म आर्थिक सहायता दिई निःशुल्क उपचारको लागि समेत सिफारिस गर्न सकिनेछ ।
- (३) १,०००।- देखि ५,०००।- हजार सम्मको आर्थिक सहायता नगर प्रमुखको सिफारिस

र समन्वयमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतबाट भुक्तानी दिने व्यवस्था मिलाउने र सो भन्दा माथिको सहायता नगर कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम दिईनेछ ।

४. हिंसा पीडित तथा बेचबिखनमा परेकालाई सहायता :—

- (१) घरेलु हिंसा, यौन हिंसाबाट आक्रान्तर पीडित एवं. बेचबिखनमा परेका महिलाहरुको तत्काल उद्धार गरी जीवनयापनको लागि नगर कार्यपालिकाको निर्णयानुसार रु. ५,०००।- (पाँच हजार) सम्म आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।
- (२) पीडितलाई न्याय दिलाउन एवं. पुनस्थापनाको लागि न्यायिक समिति मार्फत आवश्यक पहल गरिनेछ ।

५. आर्थिक रुपले विपन्न र पीडित बालबालिकालाई सहायता :—

- (१) आर्थिक कारणले जोखिमपूर्ण श्रममा संलग्न भएको, हराएको वा बेवारिसे अवस्थामा फेला परेको वा जवरजस्ती श्रमबाट पीडित भएको, शारीरिक वा मानसिक यातना वा भेदभावजस्ता दुर्व्यवहारबाट पीडित, दूर्घटनामा परेको, प्राकृतिक प्रकोपमा परेको, बाबु वा आमा कारागार वा हिरासतमा रहेको वा कुनै कसुरसँग सम्बन्धित रहेको कारणले बेवारिसे रहेको, यौन शोषण, यौन दुर्व्यवहार, बेचबिखन वा ओसारपसारमा परेको, हिंसा पीडित, बाबु, आमा वा संरक्षकबाट वञ्चित, अपांगता भएको, सुस्त मनस्थिति भएको, अपहरण वा शरिर बन्धकमा परेको सडक बालबालिका, एच.आई.भी. एड्सबाट संक्रमित बालबालिका भएमा तत्काल उद्धार गरी पालन पोषणको लागि नगर कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार रु. ५०००। (पाँच हजार) सम्म आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।
- (२) उपखण्ड (१) मा उल्लेखित बालबालिकाको शिक्षा तथा पालनपोषणको लागि बाल उद्धार गृहको आर्थिक सहायता सम्बन्धी संस्थागत विद्यालयसँग समन्वय गरी छात्रवृत्ति मार्फत शिक्षा तथा पालन पोषणको व्यवस्था गर्न सकिनेछ ।

६. आर्थिक रुपले विपन्न गर्भवती महिला तथा सुत्केरी आमाहरुलाई सहायता :-

- (१) आर्थिक रुपले विपन्न तीन महिनासम्म पनि खान नपुग्ने भनि प्रमाणित सम्बन्धित वडा कार्यालयबाट सिफारिस भएका परिवारका गर्भवती महिला एवं । सुत्केरी आमा र बच्चाको पालन पोषणको लागि बढिमा दुई पटक गर्भवती हुँदा वा सुत्केरी हुँदा रु. २,०००।- (दुई हजार) आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउन सकिनेछ । तर दुई पटकभन्दा बढि गर्भवति हुँदा वा सुत्केरी हुँदा उक्त सहायता उपलब्ध गराइने छैन ।
- (२) उपखण्ड (१) बमोजिम सहायता पाउन गर्भवति महिला वा सुत्केरी आमाले आफैं वा पति वा परिवारको कुनै सदस्य मार्फत तोकिएका कागजात सहित नगरपालिकामा निवेदन दिन सक्नेछन् ।

७. वेवास्तामा परेका ज्येष्ठ नागरिकलाई सहायता :- ज्येष्ठ नागरिकको हकमा ६० वर्ष उमेर पुगेका परिवारका सदस्यले बेवास्ता गरेका विपन्न, रोगी एवं. अशक्त ज्येष्ठ नागरिकले आर्थिक सहायताको लागि नगरपालिकामा निवेदन पेश गरेमा र निवेदन मनासिव भएमा परिच्छेद २ को (३) अनुसार आर्थिक सहायता दिई पुर्नस्थापनाको लागि आवश्यक पहल गर्न सकिनेछ । तर जेष्ठ नागरिक भत्ता (सामाजिक सुरक्षा भत्ता) पाउनेको हकमा यो प्रावधान लागू हुने छैन ।

८. अति अशक्त अपांग र पूर्ण अशक्त अपांगलाई सहायता :-

- (१) आर्थिक रुपले विपन्न अति अशक्त अपांग र पूर्ण अशक्त अपांगको पालन पोषणको लागि रु. १०,०००।- (दश हजार) सम्म एक पटकको लागि मात्र आर्थिक सहायता दिन सकिनेछ ।
- (२) आर्थिक सहायता प्राप्त गर्न आर्थिक रुपले विपन्न महिला तथा बालबालिका

कार्यालयबाट प्राप्त अति अशक्त र पूर्ण अशक्त अपांगको परिचयपत्र सहित नगरपालिका कार्यालयमा निवेदन पेश गर्न सकिनेछ ।

९. सामाजिक संघ संस्थालाई सहयोग:

बुद्धभूमि नगरपालिका क्षेत्र भित्र क्रियाशिल (गैर नाफा मुलक) संघ संस्था, स्थानीय क्लब तथा सामाजिक क्षेत्रमा क्रियाशिल संगठित संस्थाले कुनै प्रकारको सामाजिक कार्य गर्नको लागि आर्थिक सहायता माग गरेमा नगर कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम बढीमा २० हजार सम्म आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

१०. संगठित संघ संस्थालाई सहयोग:

सामाजिक क्षेत्रमा क्रियाशिल संघ संस्था तथा मानविय सहयोगमा क्रियाशिल संघ संस्थालाई नगर प्रमुखको तोक आदेशमा रू. ५,०००।- नबढ्ने गरी तथा नगर कार्यपालिकाकात्र निर्णयानुसार रू. २०,०००।- सम्म आर्थिक सहयोग दिन सकिनेछ ।

११. आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउन सकिने अवस्था:

नगरपालिकाबाट उपलब्ध गराईने आर्थिक सहायता निम्नानुसारको व्यक्तिलाई हुनेछ ।

- क) अति विपन्न परिवारको सदस्यले सम्बन्धीत वडा भित्रको स्वास्थ्य चौकी/उपस्वास्थ्य चौकीबाट उपचार गर्दा निको नभई सो नगरपालिका भन्दा बाहिर गई जंचाउनु पर्ने अवस्था भएमा ।
- ख) चोट पटक, दुर्घटना, दिर्घ रोगका कारण तत्काल अस्पताल पुराउने पर्ने अवस्था भएमा ।
- ग) प्रकृतिक प्रकोपबाट हुन गएको घरगोठ, जीउधनको क्षतीको कारण तत्काल राहत उपलब्ध गराउनुपर्ने भएमा ।

१२. आर्थिक सहायताको अधिकतम रासी:-

आर्थिक सहायताको न्यूनतम र अधिकतम रासी रु. १०००।- देखि रु. २०,०००।- हुनेछ ।

परिच्छेद-३**विविध****१३. आकस्मीक कोष :-**

- (१) यस कार्यविधि अनुसार आर्थिक सहायता दिने एवं. प्राकृतिक र गैर प्राकृतिक प्रकोप पीडितलाई राहत, उद्धार तथा पुर्नस्थापना गर्ने र अन्य आकस्मीक कार्यमा प्रयोग गर्ने प्रयोजनको लागि एक आकस्मिक कोषको स्थापना गरिनेछ ।
- (२) आकस्मीक कोषमा देहायको रकम जम्मा गरिनेछ :-
 - (क) संघीय सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय सरकारबाट आकस्मीक कोषको लागि प्राप्त अनुदान,
 - (ख) सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाबाट आकस्मीक कार्य (आर्थिक सहायता, प्रकोप पीडित राहत) को लागि प्राप्त सहयोग वा अनुदान,
 - (ग) आर्थिक सहायता, प्राकृतिक प्रकोप पीडितको उद्धार, राहत तथा पुर्नस्थापनाको लागि प्राप्त जुनसुकै रकम,
- (३) कोषको संचालन प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र लेखा प्रमुखको संयुक्त दस्तखतबाट हुनेछ ।
- (४) आकस्मीक कोष सम्बन्धी अन्य व्यवस्था नगर कार्यपालिकाले तोके बमोजिम हुनेछ ।

१४. आर्थिक सहायता गर्ने तरिका:

- (१) यस नगरपालिकाबाट आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउँदा निम्नानुसारको

प्रक्रियाहरू अवलम्बन हुनेछ ।

- क) दफा ३ बमोजिम सम्बन्धीत वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र वा सम्बन्धीत ब्यक्ति परिवारको निवेदनको आधारमा तत्काल रु. ५०००।- सम्म नगर प्रमुखबाट सोझै उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।
- (२) कार्यपालिकाको बैठकबाट उपलब्ध गराउने आर्थिक सहयोगको लागि निम्नानुसारको आवश्यक कागजात पेश हुनुपर्ने छ ।
- क) सम्बन्धीत ब्यक्ति वा नीजको अभिभावक वा निजको परिवारको निवेदन ।
- ख) सुविधा लिने ब्यक्ति को नाम र कार्यालयबाट भुक्तानी दिँदा कुन ब्यक्ति वा परिवारको सदस्यले लिने हो सो को स्पष्ट नामसहित वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र र गरेको र भुक्तानी लिने ब्यक्तिको नामसमेत उल्लेख भएको सिफारिस पत्र ।
- ग) उपरोक्त बमोजिमको आर्थिक सहायताको रकम नगरसभाबाट छुट्टाईएको अन्य सामाजिक सुरक्षा शिर्षकबाट उपलब्ध हुनेछ ।
- घ) उपरोक्त शिर्षक नगरपालिकाको आन्तरीक आयको श्रोतबाट व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।
- ङ) बर्षभर उपलब्ध भएका आर्थिक सहायताहरू नगरसभाबाट अनुमोदन गराउनु पर्ने छ ।
- च) विरामीको हकमा निवेदन साथ सम्बन्धित अस्पताल, नर्सिङ होम वा स्वास्थ्य क्लिनिक वा जाँच गर्ने डाक्टरले जाँच गरेको प्रमाणको प्रतिलिपी । यस्तो कागजात निवेदन दिने मिति भन्दा ३ (तीन) महिना पुरानो भएमा मान्य हुने छैन । साथै सम्बन्धित डाक्टरले उपचारको लागि लेखी दिएको औषधीहरूका विवरण र सो खरिदको लागि अनुमानित लाग्ने खर्चको विवरण सहित बुद्धभूमि नगरपालिकाको सामाजिक समितिको सिफारिस संलग्न गर्नु पर्नेछ । तर, कडा रोग लागि अपरेशन गर्नुपर्ने, कुनै अङ्ग फेर्नुपर्ने वा उपचारका

लागि धेरै खर्च लाग्ने भएमा सो को मेडिकल बोर्डको सिफारिस समेत पेश गर्नु पर्नेछ । मेडिकल बोर्डको सिफारिस सहीत सहयोग माग भएको हकमा बुद्धभूमि नगर कार्यपालिकाको सामाजिक समितिको सिफारिस बमोजिम नगर कार्यपालिका बैठकमा पेश गरी निर्णय भए बमोजिम रु ५,०००।- देखि २०,०००।- (पाँच हजार देखि बीस हजार सम्म) सम्म सहयोग उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

१५. स्वीकृत आर्थिक सहयोगको भुक्तानी:-

क) कार्यपालिकाको बैठकबाट आर्थिक सहयोग दिने निर्णय गर्दा स्वीकृत बजेट तथा कार्यक्रम अनुसार जुन प्रकृतिको सहयोग हो सोही अनुसारको सहयोग शिर्षकबाट तोक्नुपर्ने छ । यसरी सहयोगको शिर्षक तोक्दा आन्तरिक आम्दानीबाट छुट्टाईएको कार्यक्रम शिर्षकबाट मात्र तोक्नुपर्नेछ ।

ख) दफा (५)१ख बमोजिम आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने निर्णय पश्चात निर्णय सार्वजनिक भएपछि तोकिएको शिर्षकबाट भुक्तानी गर्नुपर्ने छ ।

१६. यसै कार्यविधि बमोजिम भए गरेको मानिने:

यस अघि यस नगरपालिकाबाट भएका वा दिइएका आर्थिक सहयोग वा सहायता यसै कार्यविधि बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।

आज्ञाले

केशवराज सुवेदी

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत